

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

تعلیمات دینی و اخلاق

ششم دبستان

نیازهای ویژه

وزارت آموزش و پرورش  
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : معاونت برنامه ریزی آموزشی و توان بخشی

کارشناسی برنامه ریزی آموزشی کودکان و دانش آموزان کم توان ذهنی

نام کتاب : تعلیمات دینی و اخلاق کد : ۵۶۰۲۱

آماده سازی : اداره ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

مؤلفان : فاطمه ایمانی مهر و روزیتا گودرزی

مدیر هنری : مجید ذاکری یونسی

طراح گرافیک و صفحه آرایی : محمد عباسی

تصویرگر : یاسمن ثروتیان

طراح جلد : مجید ذاکری یونسی

ناشر : سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

تهران، میدان فردوسی، خیابان سپهبدقربی، نبش خیابان سمیه، ساختمان شماره ۲ وزارت آموزش و پرورش  
(زنده یاد علاقه مندان)، طبقه پنجم، تلفن : ۸۲۲۸۴۱۱۳، دورنگار : ۸۸۸۳۱۰۰۱، کدپستی : ۱۵۹۹۹-۵۸۱۱۱،

وبسایت <http://seo.medu.ir>

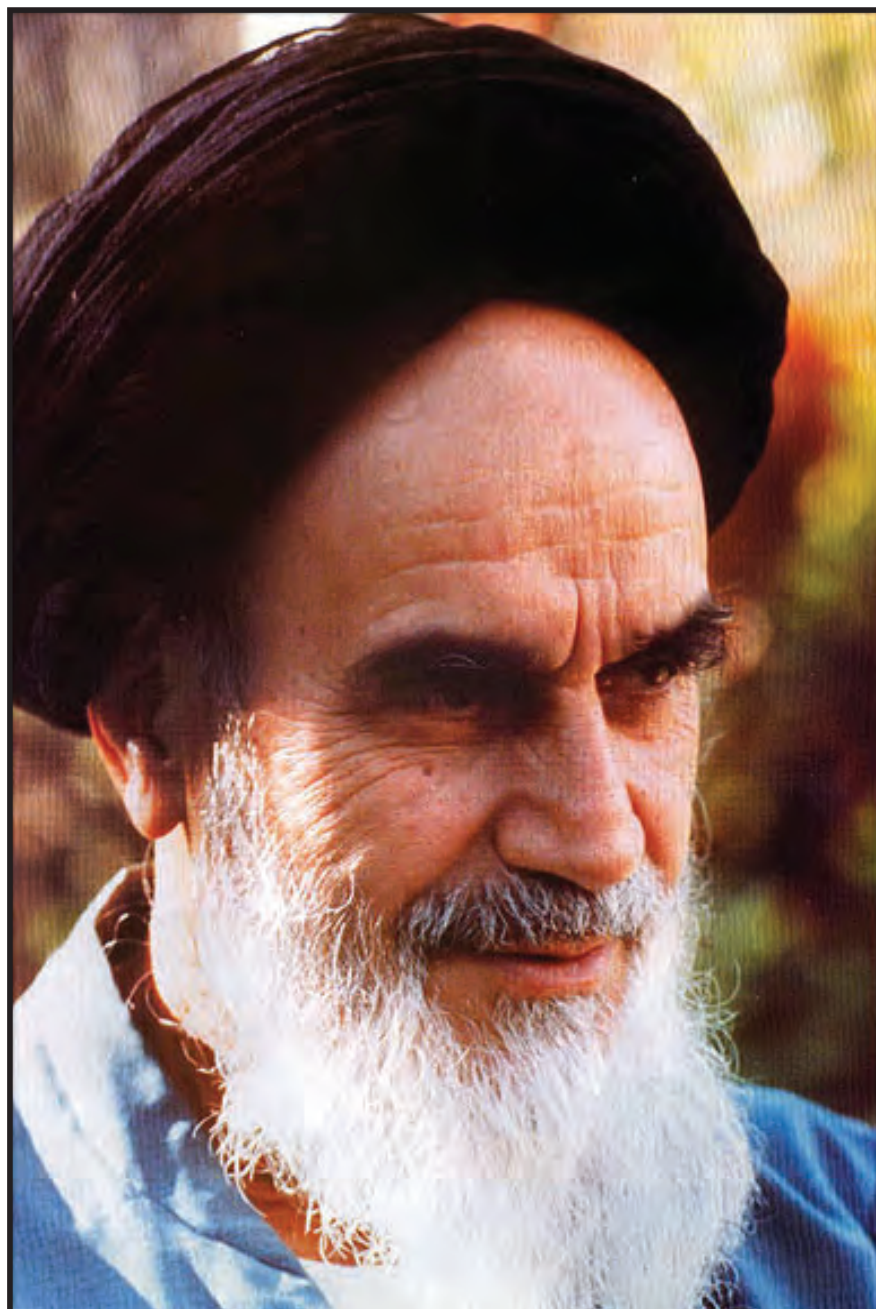
چاپخانه : شرکت افست (سهامی عام) ([www.Offset.ir](http://www.Offset.ir))

سال انتشار و نوبت چاپ : هشتم ۱۴۰۲

حق چاپ محفوظ است.

ISBN 978-964-05-2051-2

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۵۱-۲



تعلیم و تعلم عبادت است.

امام خمینی «قُدِّسَ سِرُّهُ»

## بسمتالی

((...ومن احبنا ما احبنا الناس جميعا...))

فرایند برنامه ریزی درسی از مولفه های پیچیده، گسترده و بسیار تأثیر گذاری است که به چرایی و چگونگی آموزش و پرورش به شکل تجویزی و کلان می پردازد. و با استفاده از اهداف، محتوا و روش یا سایر عناصر به تبیین سیاست های تعلیم و تربیت می پردازد.

محتوای تألیف شده بخشی از فرایند برنامه ریزی درسی است که با سازمان دهی مفاهیم و موضوعات (دارای مخاطبان مشخص و اهداف، ساختار و برنامه ی معین) ضمن حفظ انعطاف پذیری برای تحقق اهداف در ابعاد مختلف متناسب با نیازهای متنوع فراگیران طراحی شده است.

امیدوارم این محتوا زمینه ساز دست یابی دانش آموزان به صلاحیت های فردی و اجتماعی باشد و آرزوهای معلمان و والدین این کودکان و نوجوانان را جامه ی واقعیت بپوشاند.

بی شک تحقق این اهداف بزرگ و تعالی بخش نیازمند همراهی و مساعدت مسئولین و دست اندرکاران در سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مؤلفین و همکاران سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی است. لذا بر خود لازم می دانم از همه عزیزان که تلاش بسیار زیادی را در مراحل گوناگون تألیف و آماده سازی و چاپ انجام داده اند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم. در ضمن منتظر نظرات و پیشنهاد های ارزنده صاحبان اندیشه و تجربه در جهت ارتقاء کیفیت برنامه ها خواهیم بود.

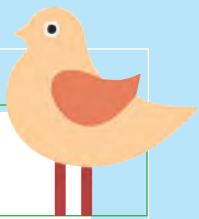
وما توفیقنا الا با...العزیز الحکیم

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش پرورش استثنایی کشور

## فهرست

صفحه	عنوان
۱	مناجات
۲	درس اول : خدای مهربان
۷	درس دوم : قدرشناسی
۱۱	درس سوم : همکاری
۱۵	درس چهارم : رعایت نوبت
۱۹	درس پنجم : پول با برکت
۲۵	درس ششم : دوست خوب
۳۱	درس هفتم : تشنه ای در بیابان
۳۵	درس هشتم : روزهی قضا





### همکار گرامی

برای پیشبرد بهتر فرایند یاددهی - یادگیری توجه شما را به نکات ذیل جلب می کنیم :

- برای تدریس کتاب مراجعه به کتاب راهنمای معلم ضروری است.

۱- تعداد دروس بر اساس سرفصل ها و مفاهیم اساسی برنامه درسی در حوزه های «خداشناسی»، «آداب و اخلاق اسلامی»، «نبوت»، «امامت» و «احکام اسلامی» مطرح گردیده است.

۲- در طراحی و تدوین کتاب ضمن رعایت اصل ساده به مشکل، سعی در حفظ ارتباط افقی و عمودی آن با سایر دروس شده است.

۳- تمرینات کتاب در قالب عنوانی مانند «پیام درس»، «پاسخ دهید»، «فکر کن و کامل کن»، «حالا برایم بگو» و «یک تجربه» طراحی شده که نیاز به انجام فعالیت های انفرادی و گروهی دارد. هم چنین در تمرینات، قسمتی با عنوان «بیشتر بدانیم» مطرح شده است که با هدف ارائه اطلاعات به دانش آموزان می باشد و مورد ارزشیابی قرار نمی گیرد.

۴- استفاده از شعرها، مرتبط با اهداف کتاب در بین دروس به دلیل ایجاد فضای با نشاط و جلب توجه دانش آموزان به خالق هستی و سپاسگزاری از نعمت های خداوند قادر و متعادل است.

۵- در پایان کتاب جدولی طراحی شده است که دانش آموزان با مراجعه به دروس کتاب و یادآوری مطالب خوانده شده اقدام به حل آن می کنند.

### ویژگی فعالیت ها و تمرین های کتاب «تعلیمات دینی و اخلاق»

۱- ترجمه آیه ای از قرآن کریم/سخنی از ... :هدف از این فعالیت، تأکید استنادی بر موضوع مطرح شده در درس، توجه به آیات از قرآن و احادیث است.

۲- پاسخ دهید : دانش آموزان با توجه به محتوای مطرح شده به سؤالات ارائه شده در این قسمت پاسخ می دهند.

۳- فکر کن و کامل کن : در این تمرین، دانش آموزان با مراجعه به متن درس اقدام به تکمیل، جای خالی جملات مورد نظر می نمایند.

۴- پیام درس : آموزگار از دانش آموزان می خواهد که با مطالعه ی درس، آنچه را که از متن درس و پیام آن درک کرده اند را در این بخش یادداشت کنند.

۵- حالا برایم بگو : هدف از این فعالیت، تقویت مهارت های کلامی دانش آموزان است تا با توجه به موضوع پیشنهاد شده فکر کرده و نظرات خود را بگویند. سپس معلم با هدایت جریان پرسش و پاسخ آن ها را مورد ارزیابی قرار دهد.

۶- یک تجربه : معلم دانش آموزان را هدایت کرده تا ضمن مشارکت در فعالیت های گروهی، اقدام به انجام آن نمایند.

۷- جدول : جدول طراحی شده حاوی نکات کلیدی دروس مختلف کتاب است که معلم می تواند به منظور ایجاد فضای شاد، دانش آموزان را به گروه های دو یا چند نفره تقسیم کند و از آن ها بخواهد تا با مشورت، جدول را حل کنند.

۸- شعر خوانی : شعرها در راستای اهداف درس است. شعرخوانی گروهی دانش آموزان به همراه معلم، فضایی بانشاط را در کلاس ایجاد می کند.

۹- بیشتر بدانیم : هدف ارائه اطلاعاتی بیشتر به دانش آموزان با توجه به فهم و درک آنان در راستای اهداف کتاب است.

### نحوه ارزشیابی دروس کتاب «تعلیمات دینی و اخلاق»

- در کتاب تعلیمات دینی و اخلاق پایه ششم ابتدائی فعالیت های «پیام درس»، «حالا برایم بگو» و «یک تجربه» دارای ارزشیابی مستمرند.

- فعالیت های «پاسخ دهید» و «فکر کن و کامل کن» دارای ارزشیابی مستمر و ارزشیابی پایانی هستند.

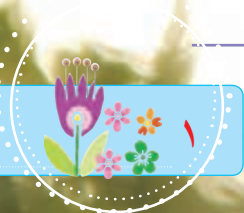
- فعالیت های «ترجمه آیه ای از قرآن کریم» یا «سخنی از ...» و «بیشتر بدانیم» مورد ارزشیابی قرار نمی گیرند.





## مناجات

هر گاه به آسمان و زمین  
یا به درختان و گل های رنگارنگ نگاه می کنم .  
تو را سپاس می گویم  
ای خدای مهربان  
ابرهای آسمان نشانه ای از رحمت آسمانی توست  
کوه های بزرگ ، رودها و دریاها نشانه دانایی و توانایی توست  
به تو ایمان دارم  
تنها از تو یاری می خواهم  
تو که در دوستی بی همتایی\*  
تو که آسمان و زمین را آفریدی  
تو از هر کس به من نزدیک تری و مهربان تر  
به تو ایمان دارم و از تو یاری می خواهم  
تو را سپاس می گویم





## درس اول : خدای مهربان

زنگ ورزش بود . شاگردان در حیاط مدرسه مشغول ورزش کردن بودند . ناگهان فاطمه جوجه گنجشکی را که زیر درخت افتاده بود دید و معلمشان را صدا کرد . شاگردان همه دور جوجه گنجشک جمع شده و از سر و صدای گنجشکان، متوجه لانه گنجشکی که در بالای درخت بود شدند . معلم جوجه را برداشت و در لانه اش گذاشت . سپس رو به شاگردان کرد و گفت : سوالی به فکر رسید . کدام يك از شما می داند که پرندگان چگونه بچه دار می شوند؟

– زینب گفت : من می دانم . پرده ها تخم می گذارند .

– مینا گفت : چند روزی هم روی تخم هایشان می خوابند تا جوجه ها، تخم ها را بشکنند و بیرون بیایند .

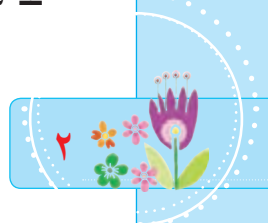
– خانم امینی لبخندی زد و گفت : آفرین! درست گفتید . پرندگان در فصل بهار تخم می گذارند . آن ها می دانند که باید چه مدت روی تخم های خود بخوابند .

– مرضیه پرسید : چرا جوجه ها این قدر سر و صدا می کنند؟

– فاطمه خندید و گفت : خوب معلوم است . برای این که گرسنه اند و از پدر و مادرشان می خواهند که به آن ها غذا بدهند .

– معلم گفت : درست است . پرندگان می دانند که جوجه هایشان به مراقبت نیاز دارند . آن ها می دانند تا چه زمانی باید از جوجه هایشان نگهداری کنند . به آن ها پرواز کردن، دانه پیدا کردن و کارهای دیگری را یاد بدهند . آیا می دانید چه کسی با این دقت و نظم این کارها را به پرندگان یاد داده است؟

– شاگردان همگی گفتند : خدای مهربان

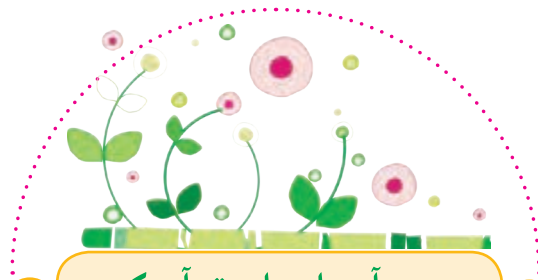




– درست است . خدای مهربان که از نیازهای ما آگاه است، این جهان را با نظم و هماهنگی آفریده است. حالا می خواهیم فکر کنید و بگویید « اگر این نظم و هماهنگی در رفتار پرندگان وجود نداشت ممکن بود چه اتفاق هایی برای آن ها بیافتد»؟

شاگردان فکر کردند و هر کدام چیزی گفتند. راستی شما به این سوال چه جوابی می دهید؟





## ترجمه آیه ای از قرآن کریم

«ستایش مخصوص خداوند یکتا است که آسمان و زمین را آفرید و روشنی و تاریکی را برقرار کرد.»

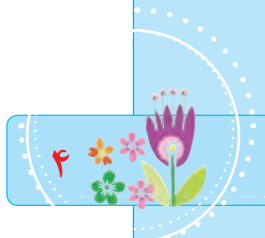
آیه ۱ - سوره انعام



چه کسی نظم و هماهنگی را در این جهان به وجود آورده است ؟



خدای مهربان که از نیازهای ما آگاه است این جهان را با ..... و هماهنگی آفریده است .





## پیام درس

---

---

---

حالا برایم بگو

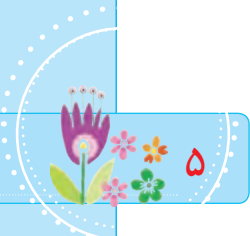


در اطراف خود چه چیزهای دیگری می بینی که نشانه ی نظم و هماهنگی در آفریده های خدا است ؟

یک تجربه



یکی از نمونه هایی را که در بالا نام برده اید انتخاب کنید و یک نقاشی زیبا از آن بکشید.





تو یگانه ای و دانا	تو خدای بی نظیری*
تو که پاکی و توانا	تو چه خوب و مهربانی
که از آسمان ببارد	تو به گوش ابر خواندی
به زمین قدم گذارد	تو به آفتاب گفتی
ز دل زمین بجوشد	تو به چشمه یاد دادی
که از آب آن بنوشد	به گیاه تشنه گفتی
گل و سبزه را کشیدی	به هزار نقش زیبا
همه را تو آفریدی	شب و روز و کوه و دریا

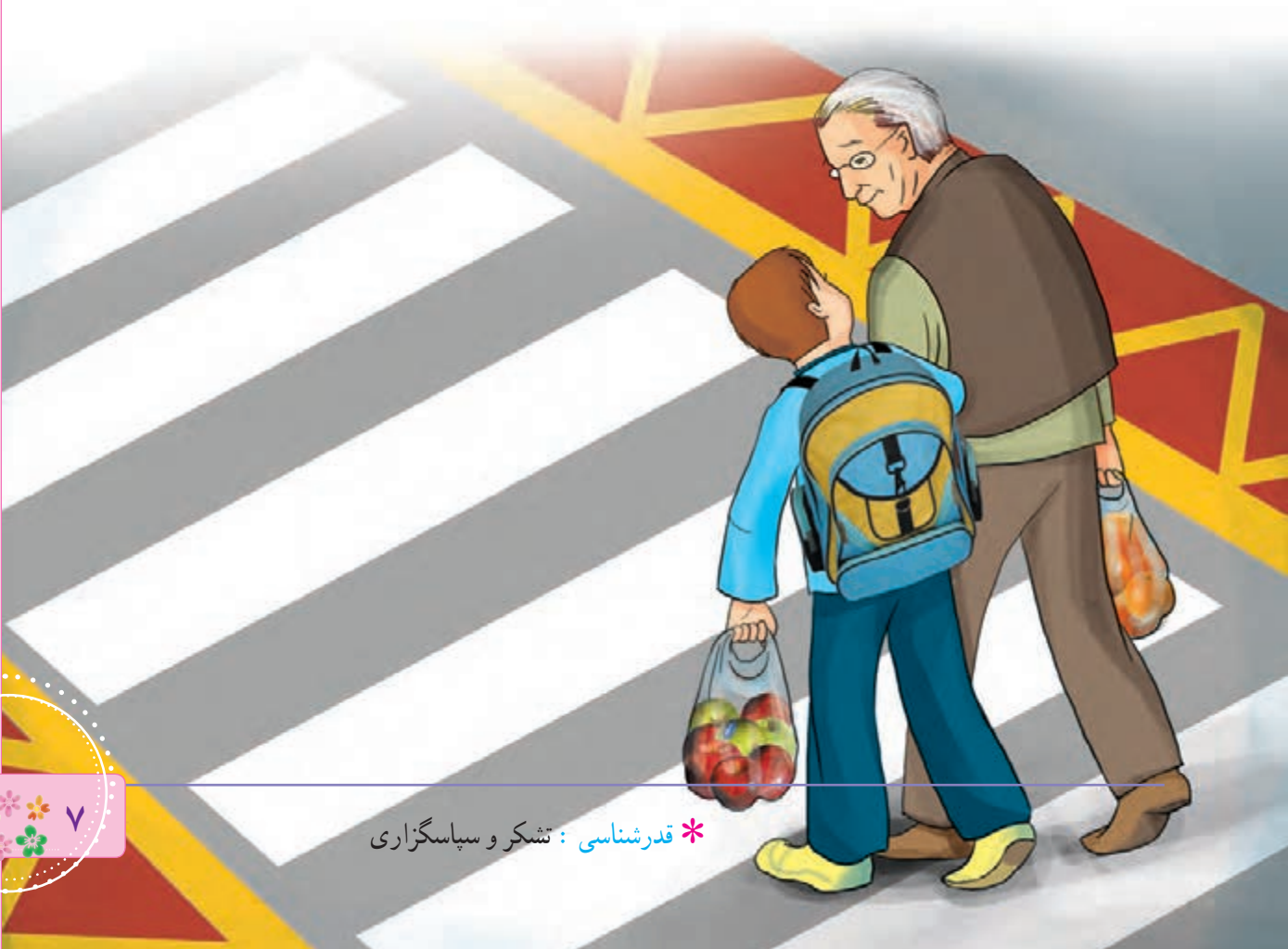
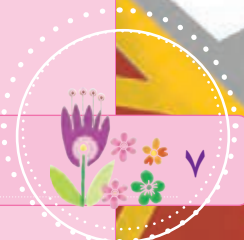
شعر از : ناصر علی اکبر سلطان باندکی تغییر



## درس دوم : قدر شناسی \*

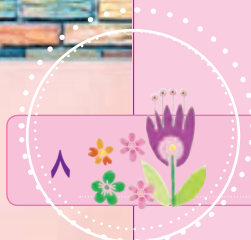
یک روز پاییزی بود. داشتیم از مدرسه به خانه بر می گشتم. در راه پیرمردی را دیدم که کیسه های میوه در دست داشت و می خواست از خیابان عبور کند. به او گفتم : سلام پدر جان . کمک می خواهید ؟ پیرمرد با لبخند جواب داد : سلام فرزندم. از این که می خواهی کمک کنی تشکر می کنم. با خوشحالی یکی از کیسه ها را گرفتم و همراه آن پیرمرد مهربان از خیابان گذشتیم . همان طور که با هم صحبت می کردیم متوجه شدم که خانه شان در نزدیکی خانه ی ماست. تا در خانه به او کمک کردم و خوشحال از این که توانسته بودم کار خوبی انجام دهم به خانه رفتم.

\* قدرشناسی : تشکر و سپاسگزاری



فردای آن روز وقتی از مدرسه به خانه برمی گشتم، همان پیرمرد مهربان را جلوی در خانه شان دیدم. به طرف او رفتم، سلام کردم و او با خوشرویی جوابم را داد. صورتم را بوسید و کتاب کوچکی را که يك قرآن جیبی بود به من داد. با تعجب نگاهش کردم. او گفت: پسرم! دیروز خسته بودم و تو کمک بزرگی به من کردی. دوست دارم برای قدرشناسی از تو، این قرآن را به تو هدیه بدهم و از خدا می خواهم تو را یاری کند تا همیشه انسان خوب و درستکاری باشی. با خوشحالی قرآن را بوسیدم و از آن مرد تشکر کردم.

خداوند کسانی را که برای آسایش دیگران زحمت می کشند دوست دارد و به آنان پاداش نیک می دهد. پیامبر اکرم (ص) می فرماید: از کسی که کار نیکی برای شما انجام می دهد، تشکر کنید و سعی کنید کار خوب او را جبران نمایید.





## سخنی از رسول اکرم (ص)

« خدا نیکوکار است و نیکوکاران را دوست دارد ؛ شما نیز نیکوکار باشید . »



پاسخ دهید

پیامبر اکرم (ص) در مورد قدردانی از کار نیکی که دیگران برای ما انجام داده اند چه می فرماید ؟



فکر کن و کامل کن

خداوند کسانی را که برای آسایش دیگران زحمت می کشند ..... دارد و به آنان پاداش نیک می دهد .



## پیام درس

---

---

---



حالا برایم بگو

چگونه می‌توانی از زحمات افراد زیر تشکر کنی؟

<hr/>	پدر و مادر
<hr/>	معلم



یک تجربه

با کمک معلم خود، آیه ۶۶ از سوره زمر را پیدا کنید و معنی آیه را روی یک مقوا نوشته، آن را تزئین کنید و در کلاس نصب نمایید.



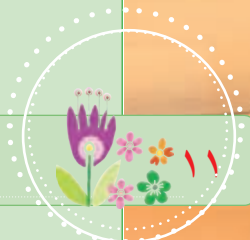


## درس سوم : همکاری

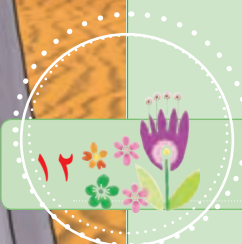
روزی پیامبر گرامی ما، حضرت محمد (ص) با تعدادی از یارانش به سفر رفت. در بین راه مسافران گرسنه شدند و تصمیم گرفتند که غذایی تهیه کرده و بخورند. هر کدام از افراد برای تهیه غذا، انجام کاری را قبول کرد.

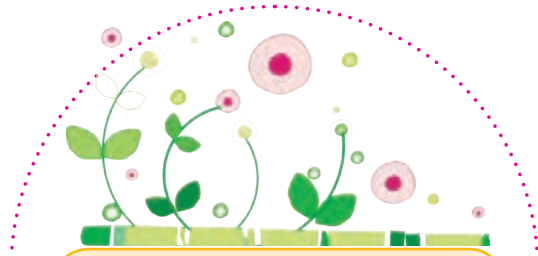
پیامبر اکرم (ص) فرمود: من هم هیزم جمع می کنم. یاران ایشان گفتند: ای رسول خدا. نیازی نیست شما کاری انجام دهید. ما خودمان همه ی کارها را انجام می دهیم.

حضرت محمد (ص) فرمود: خداوند کسی را که خودش را از دیگران بالاتر بداند دوست ندارد. آن گاه بلند شد و مشغول جمع آوری هیزم شد.



هنگامی که پیامبر اکرم (ص) در کار گروهی شرکت می کرد، کارهای خود را به عهده افراد دیگر نمی گذاشت و با آنان همکاری می کرد. خوب است بدانیم اگر کسی خود را از دیگران برتر بداند، دیگران دوستی خود را با او قطع کرده و او را تنها می گذارند. پس ما هم باید از رسول خدا (ص) پیروی کنیم و در کارهای گروهی وظیفه ای را که به عهده گرفته ایم به خوبی انجام دهیم تا همکاری ما بهترین نتیجه را داشته باشد.





## ترجمه آیه ای از قرآن کریم

« در نیکی کردن و کارهای خوب به یکدیگر کمک کنید ولی در گناه و کارهای ناپسند همکاری نکنید.»

آیه ۲- سوره مائده

پاسخ دهید



پیامبر اکرم (ص) در کار گروهی چگونه رفتار می کرد؟

فکر کن و کامل کن



اگر کسی خود را از دیگران برتر بداند ، دیگران ..... خود را با او قطع کرده و او را تنها می گذارند.





## پیام درس

---

---

---



### حالا برایم بگو

اگر در یک گروه نمایی، افراد با یکدیگر همکاری نداشته باشند چه اتفاقی می افتد؟ در این باره با دوستان گفتگو کن.



### یک تجربه

با راهنمایی معلم خود، یک فعالیت گروهی را انتخاب کرده و در کلاس انجام دهید.

## درس چهارم : رعایت نوبت

ماه مبارک رمضان بود . نزدیک افطار خیلی گرسنه و تشنه بودم . دیگر حال بازی کردن نداشتم . پدرم وارد اتاق شد . وقتی بی حوصلگی من را دید گفت : پسرم، می خواهی با من به نانوايي بيایي؟ من با خوشحالي قبول کردم و همراه پدرم به راه افتادم . جلوی نانوايي، چند نفر در صف ايستاده بودند . ما هم پشت سر آخرين نفر ايستاديم . ناگهان آقايي آمد و به جلوی صف رفت . با نانوا، سلام و احوالپرسی کرد و بدون نوبت نان گرفت . کسانی که در صف بودند با ناراحتي به آن مرد گفتند : چرا نوبت را رعایت نمی کنی؟

– مرد گفت : عجله دارم و زود از آن جا رفت .



من که خیلی ناراحت شده بودم به پدرم گفتم : خوب ما هم زودتر نان بگیریم و برویم . من دوست ندارم در صف بایستم . پدرم گفت : پسرم ، خداوند کسانی را که حق دیگران را رعایت نمی کنند دوست ندارد . همه ی ما باید به حقوق یکدیگر احترام بگذاریم تا بتوانیم با آرامش در کنار هم زندگی کنیم . در دین اسلام به مسلمانان سفارش شده که حقوق یکدیگر را رعایت کنند تا خداوند از آنان راضی باشد .

آن شب سر سفره ی افطار به آن مرد فکر می کردم که چگونه با کاری که انجام داد ، هم ما و هم خداوند را از خود ناراضی کرد .





## سخنی از رسول اکرم (ص)

« از همه مومنان آن کس بهتر است که مسلمانان از رفتار و گفتارش در امان باشند و از همه مومنان ایمان آن کس بهتر است که اخلاق وی نیکوتر است » .




پاسخ دهید

چرا باید به حقوق دیگران احترام بگذاریم؟



فکر کن و کامل کن

در دین اسلام به مسلمانان سفارش شده است که حقوق یکدیگر را رعایت کنند تا خداوند از آنان ..... باشد .



## پیام درس



حالا برایم بگو

در مدرسه چگونه می توانی حقوق دیگران را رعایت کنی؟



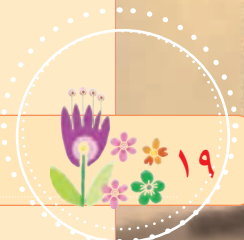
یک تجربه

با کمک معلم خود ، پیام های این درس را بر روی یک مقوّا بنویسید. آن را تزئین کرده و در راهروی مدرسه نصب کنید .



## درس پنجم : پول با برکت

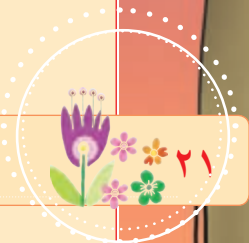
پیراهن پیامبر اکرم (ص) کهنه شده بود. ایشان همراه با حضرت علی (ع) به بازار رفتند تا لباسی بخرند. در بین راه خدمتکاری را دیدند که در گوشه ای نشسته بود و گریه می کرد. جلو رفتند و علت گریه اش را پرسیدند. او گفت : ای رسول خدا، مرا برای خرید به بازار فرستادند ولی من پول را گم کرده ام. حضرت محمد (ص) مقداری از پول خرید لباس را به او بخشید. سپس به بازار رفتند و با مقدار دیگری از پول برای خود لباسی خریدند.



هنگام بازگشت، مرد فقیری را دیدند که لباس مناسبی نداشت و پیامبر اکرم (ص) لباسی را که خریده بود به او بخشید. دوباره به بازار برگشتند و با باقی مانده پول لباس دیگری خریدند. در راه بازگشت به همان خدمتکار رسیدند که هنوز ایستاده بود و گریه می کرد. پیامبر (ص) فرمود: دیگر برای چه گریه می کنی؟ گفت دیرم شده؛ می ترسم تنها به خانه برگردم. حضرت فرمود: تو جلو برو ما را به خانه راهنمایی کن. همین که به در خانه رسیدند، به صاحب خانه سلام کردند، حضرت ماجرای خدمتکار را تعریف کرد و از صاحب خانه خواست تا خدمتکارش را ببخشد. صاحب خانه گفت: چون شما تشریف آوردید او را می بخشم و آزاد می کنم. آن گاه پیغمبر (ص) فرمود: عجب پول با برکتی! پولی ندیدم که این قدر خیر و برکت داشته باشد. دو نفر را صاحب لباس کند و خدمتکاری را هم آزاد کند.

دین اسلام دین برادری است. یعنی ما مسلمانان باید به فکر افراد دیگر هم باشیم. اگر کسی مشکلی پیدا کرد به او کمک کنیم تا مشککش حل شود. خداوند مهربان کسانی را که به دیگران کمک می کنند، پاداش نیک می دهد.







## سخنی از حضرت علی (ع)

« کسی که به پاداش خدا و روز قیامت ایمان داشته باشد، احسان (نیکوکاری) می کند.»



پاسخ دهید

دین اسلام دین برادری است یعنی چه ؟



فکر کن و کامل کن

خداوند مهربان کسانی را که به دیگران کمک می کنند ، ..... نیک می دهد.





## پیام درس

---

---

---



حالا برایم بگو

درباره کمک به دیگران چه داستانی شنیده یا چه فیلمی دیده ای؟ خلاصه آن را در کلاس تعریف کن .



یک تجربه

با کمک خانواده ی خود چند مورد از فایده های صدقه دادن را بنویسید و در کلاس برای دوستان خود بخوانید .



نبوت

خدای خوب و مهربون  
همیشه هست به فکر ما  
می دونه که تو زندگی  
هر کی می خواد یه راهنما

فرستاده خدای ما  
پیامبرای مهربون  
پیامبرای خوبی که  
راهنما باشن برامون

تا به همه بگن اونا  
راه درستی کدومه  
چی کار کنن ثواب کنن  
چه کارهایی هم حرومه

پیامبر ما آخرین  
از بین اون پیامبراست  
محمد مصطفی (ص) هم  
پیامبر خوب خداست

(لیلا خیامی)



## درس ششم : دوست خوب

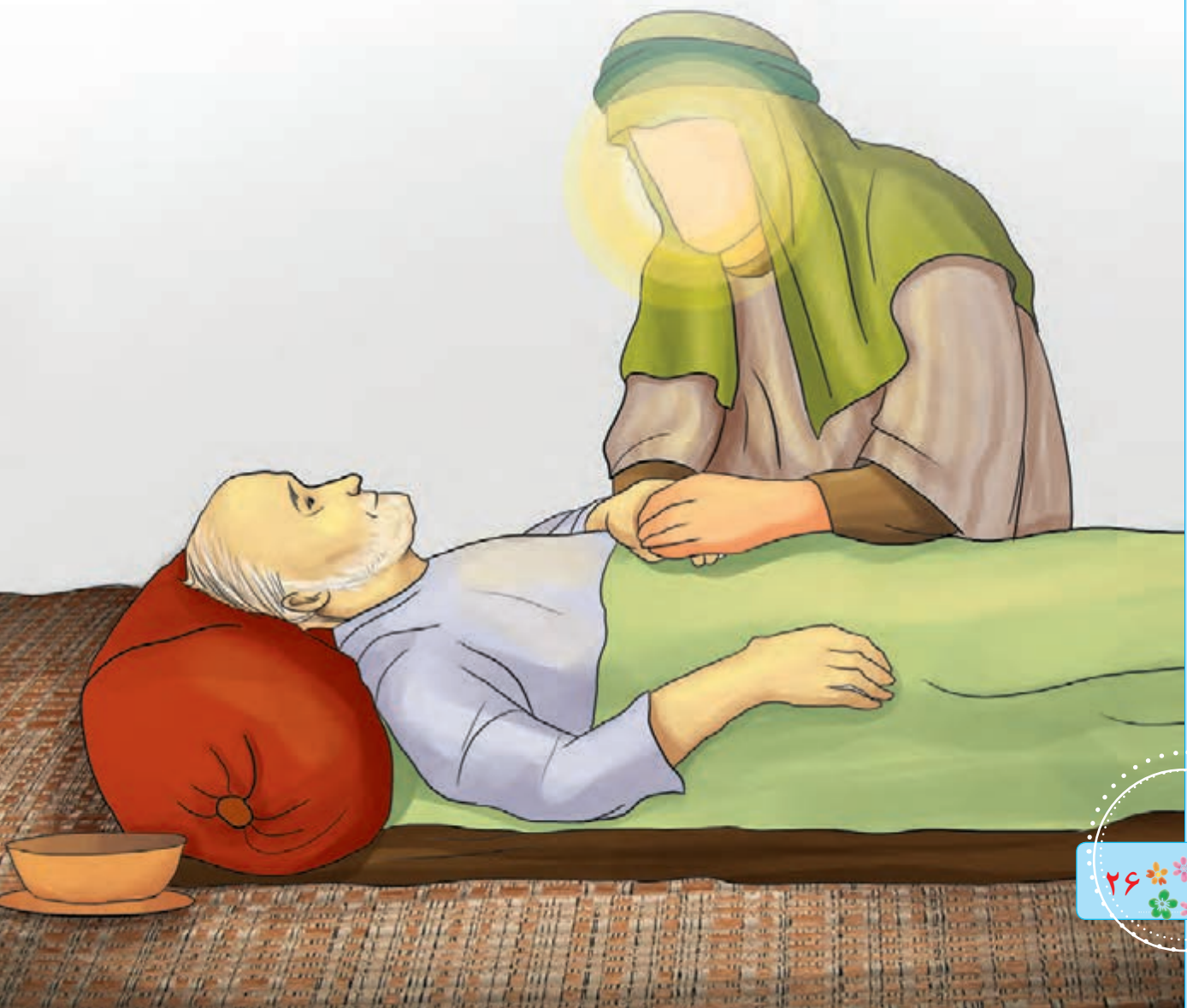
امام سجّاد (ع) ، امام چهارم ما شیعیان و فرزند امام حسین (ع) است . ایشان خداوند را بسیار عبادت می کرد و سجده های زیاد و طولانی انجام می داد . به همین دلیل به ایشان سجّاد \* می گفتند . امام سجّاد (ع) بسیار مهربان بود ، همیشه از حال دوستان خود باخبر می شد و اگر آنان مشکلی داشتند مشکل آن ها را حل می کرد .

روزی یکی از دوستان امام (ع) که نامش زید بود بیمار شد . درد و تب زیادی داشت و دیگر نمی توانست از خانه خارج شود . امام سجّاد (ع) برای دیدن زید به خانه ی او رفت تا از او عیادت کند . وقتی امام (ع) از حال او پرسید ، او گفت : مقداری به مردم بدهکارم . نمی توانم کارکنم و بدهی خود را بپردازم . امام سجّاد (ع) فرمود : ای زید ، ناراحت نباش . تو دوست خوب من هستی و من بدهی تو را می دهم . آن مرد بسیار خوشحال شد و از امام (ع) تشکر کرد .



\* سجّاد : کسی که بسیار سجده می کند .

امام سجّاد (ع) می فرماید: «با دوستان خود مهربان باشید و اگر دوست شما کار ناپسندی کرد، او را آگاه کنید تا دیگر آن کار را انجام ندهد». دوستان خوب یکدیگر را به انجام دادن کارهای خوب راهنمایی می کنند و در سختی ها به هم کمک می کنند.







## سخنی از حضرت امام رضا (ع)

«هر کس وظایف خود را نسبت به مؤمنان انجام دهد خداوند و فرشتگان به او افتخار می کنند»



پاسخ دهید

۱- امام سجّاد (ع) در مورد رفتار با دوستان چه می فرماید؟

۲- چرا به امام چهارم (ع) سجّاد می گویند؟



فکر کن و کامل کن

دوستان خوب یکدیگر را به انجام کارهای ..... راهنمایی می کنند .



## پیام درس



حالا برایم بگو

یک دوست خوب با دوستان خود چگونه رفتار می کند؟



یک تجربه

جمله زیر را کامل کن :

..... من برای این که دوست خوبی باشم

.....

.....

## صحیفه سجّادیه

امام سجّاد (ع) در دورانی زندگی می کرد که حاکمی بسیار ستمکار بر مردم حکومت می کرد. او حتی به امام (ع) اجازه نمی داد که به راحتی با مردم گفتگو کند. در آن شرایط سخت امام سجّاد (ع) تصمیم گرفت که با خواندن دعاها و مناجات هایش مردم را آگاه کند و آن ها را به دین اسلام راهنمایی نماید.

کتاب صحیفه سجّادیه، کتاب بسیار ارزشمندی می باشد که در آن دعاها و مناجات های امام سجّاد (ع) نوشته شده است. حالا با هم دعایی از صحیفه سجّادیه را می خوانیم:

«خدایا! بر محمد (ص) و خاندان او درود فرست و ایمان مرا کامل ترین

ایمان قرار بده»





## دوستی شیرین است

شاپرک جان، تو که باز ، تا رسیدی رفتی

باز کم ماندی و زود ، پر کشیدی رفتی

شاپرک این که نشد ، نیم ساعت بنشین

من و این باغچه را، ساعتی خوب ببین

گل من خانه توست ، روی آن بازی کن

تو که با گل خوبی ، خوب گل بازی کن

پیش من باشی اگر ، شعرها می خوانم

پیش من باش و ببین ، قصه ها می خوانم

به دو بال تو قسم، که چنان رنگین است

شاپرک باور کن ، دوستی شیرین است



## درس هفتم : تشنه ای در بیابان

روز میلاد نهمین امام شیعیان، حضرت امام جواد (ع) بود. ایشان فرزند امام رضا (ع) می باشد. امام جواد (ع) بسیار بخشنده بود. به همین دلیل به او لقب جواد داده بودند. آن روز معلّم، داستانی بسیار درباره ی زندگی امام جواد (ع) برای ما تعریف کرد. داستان از این قرار بود :



مردی خسته و تشنه در بیابان از کاروان جامانده بود و به دنبال آب به این طرف و آن طرف می رفت ولی از آب خبری نبود. کم کم بی حال شد و به روی زمین افتاد. چشمانش را بست و یاد کارهای بدی که انجام داده بود افتاد. یادش آمد که چقدر به امام جواد (ع) بی احترامی کرده بود تا دشمنان امام (ع) را خوشحال کند. او در آن شرایط سخت که فکر می کرد در حال مرگ است از رفتارهای بدش پشیمان شده بود. ناگهان صدایی شنید. چشمانش را باز کرد. امام جواد (ع) و یکی از یارانش را دید. امام (ع) ظرف آبی به مرد داد و با مهربانی گفت: از این جا می گذشتم که تو را دیدم. حتماً از کاروان جا مانده و تشنه ای. بیا این آب را بنوش. مرد آب را نوشید. اشک از چشمانش سرازیر شده بود. جلو رفت و دست امام جواد (ع) را بوسید و از کارهای ناپسندی که انجام داده بود عذرخواهی کرد. امام (ع) او را بخشید، او را سوار اسب کرد و با خود به شهر برد.

بعد از تمام شدن داستان، من پرسیدم: چرا امام جواد (ع) کسی را که به او بدی کرده بود بخشید و به او کمک کرد؟

معلم گفت: چون در دین اسلام سفارش شده اگر می خواهید خداوند خطاهای شما را ببخشد شما هم خطاهای دیگران را ببخشید. همان طور که پیامبر اکرم (ص) می فرماید: از خطاهای یکدیگر گذشت کنید تا دشمنی میان شما از بین برود.





ترجمه آیه ای از قرآن کریم

« افراد با تقوا خشم خود را فرو می برند و از اشتباه مردم می گذرند »

آیه ۱۳۴- سوره آل عمران



پاسخ دهید

۱- چرا به امام نهم (ع) لقب جواد داده اند؟

۲- اگر بخواهیم خداوند خطاهای ما را ببخشد در مورد خطاهای دیگران چه باید بکنیم؟



فکر کن و کامل کن

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: از خطاهای دیگران گذشت کنید تا ..... میان شما از بین برود.





## پیام درس

.....

.....

.....

## حالا برایم بگو



اگر یک روز کتابی را به دوست خود امانت بدهی و او کتاب را گم کند.

..... او باید

..... و تو هم

## یک تجربه



با راهنمایی معلم خود ، نمایشی کوتاه در مورد بخشنده‌گی را در کلاس اجرا کنید.





## درس هشتم : روزهی قضا

من مهری هستم . در کلاس پنجم یاد گرفتم برای روزه گرفتن باید نیت کنم و از اذان صبح تا اذان مغرب چیزی نخورم و ننوشم . امروز خانم احمدی به دانش آموزان کلاس گفت : می خواهیم امسال هم مطلبی را در مورد روزه یاد بگیریم . او گفت :

« عزیزانم ؛ اگر ما نتوانیم در ماه رمضان یک یا چند روز را روزه بگیریم ، باید بعد از ماه رمضان همان تعداد روز را روزه ی قضا بگیریم . »



— مریم پرسید : خانم روزه ی قضا یعنی چه ؟

— خانم احمدی از دانش آموزان پرسید : آیا کسی در مورد روزه ی قضا چیزی می داند ؟

— نرگس گفت : برادر من یک روز مریض بود و پزشک به او گفت نمی تواند روزه بگیرد. او خیلی ناراحت بود ولی مادرم به او گفت : « ناراحت نباش. تو باید بعد از ماه مبارک رمضان، یک روز، روزه ی قضا بگیری » .

— زهرا گفت : پدر من هم وقتی سه روز برای دیدار مادر بزرگم به شیراز سفر کرده بود، نتوانست روزه بگیرد. او بعد از برگشتن گفت : « باید بعد از ماه رمضان، این سه روز را روزه ی قضا بگیرم » .

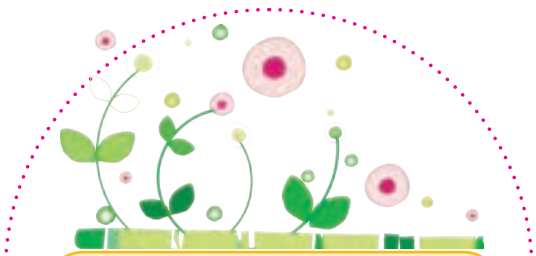
— خانم احمدی گفت : آفرین عزیزانم ! اگر کسی در ماه رمضان بیمار باشد یا از شهری به شهر دیگر سفر کند و مدت سفرش کمتر از ۱۰ روز باشد، باید بعد از ماه مبارک رمضان روزه ی قضا بگیرد. روزه ی قضا، مثل روزه ی ماه رمضان است و هر چند روزی که در ماه رمضان نتوانستیم روزه بگیریم باید تا قبل از رسیدن ماه رمضان سال بعد، روزه ی قضا خود را بگیریم .

— لیلا پرسید : اگر در ماه رمضان بیمار نبودیم و مسافرت هم نرفتیم ولی حوصله نداشتیم روزه بگیریم ، می توانیم بعد از ماه رمضان روزه ی قضا بگیریم ؟

— معلم گفت : نه. کسی نمی تواند در ماه رمضان هر وقت که خودش خواست روزه نگیرد .

امروز با خوشحالی از این که مطلب جدیدی از دین اسلام را یاد گرفتم به خانه رفتم و از خدای مهربان خواستم مرا یاری کند تا بتوانم در انجام دستورات دین موفق باشم .





## ترجمه آیه ای از قرآن کریم

پس هر کس از شما در ماه رمضان در محل زندگی خودش باشد باید روزه بگیرد و هر کس مریض یا مسافر باشد باید در روزهای دیگری قضای آن روزه را به جا آورد.

آیه ۱۸۵- سوره بقره



پاسخ دهید

۱- اگر کسی در ماه رمضان چند روز به سفر رفت و روزه نگرفت باید چه کار کند؟

۲- تا چه زمانی باید قضای روزه ماه رمضان را بگیریم؟



فکر کن و کامل کن

روزه ی قضا مثل روزه ی ماه ..... است .



## پیام درس

.....  
.....  
.....

### حالا برایم بگو



خداوند به چه کسانی اجازه داده است که در ماه مبارک رمضان روزه نگیرند؟

### یک تجربه



با کمک خانواده خود مناسبت هر یک از عیدهای بزرگ ما مسلمانان را بنویسید.

عید مبعث : .....

عید قربان : .....

عید غدیر : .....

عید فطر : .....



## عید سعید فطر

عید سعید فطر، یکی از بزرگترین و با شکوهترین عیدهای ما مسلمانان است. ما پس از یک ماه روزه داری و عبادت خداوند مهربان، با پوشیدن لباس های پاکیزه، دور یکدیگر جمع می شویم و نماز با شکوه عید سعید فطر را به جا می آوریم . خداوند مهربان دستور داده که در این روز کسی روزه نگیرد. مسلمانان این روز را جشن می گیرند و به دیدار یکدیگر می روند .

امام رضا (ع) می فرماید : خداوند روز فطر را به این علت «عید فطر» قرار داد تا مسلمانان دور یکدیگر جمع شوند و خداوند را به خاطر نعمت هایش ستایش کنند .



## جدول

(۱-۲-۳) خدای مهربان این جهان را با ..... و هماهنگی آفریده است .

(۴-۵-۶-۷-۸-۹) ما باید در کارهای گروهی با یکدیگر ..... داشته باشیم .

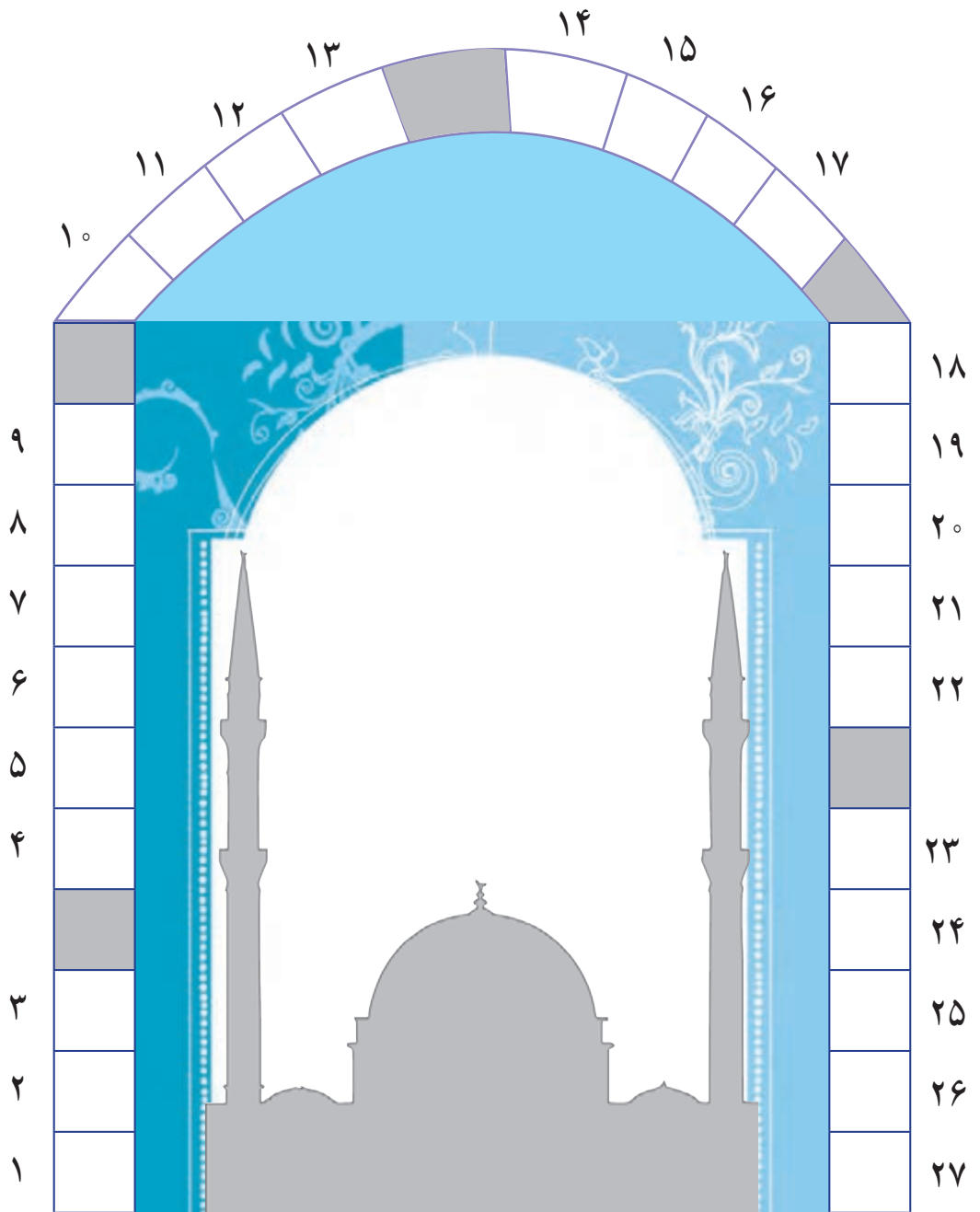
(۱۰-۱۱-۱۲-۱۳) به امام چهارم (ع) به دلیل سجده های طولانی که انجام می داد لقب ..... داده اند .

(۱۴-۱۵-۱۶-۱۷) امام نهم (ع) بسیار بخشنده بود ، به همین دلیل به ایشان لقب ..... داده اند .

(۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲) پیامبر اکرم (ص) می فرماید : از کسی که کار نیکی برای شما انجام می دهد تشکر کنید و سعی کنید کار خوب او را ..... کنید .

(۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷) در ماه مبارک رمضان اگر کسی ..... باشد می تواند بعد از ماه رمضان روزه قضا بگیرد .





رمز جدول :

سخنی از رسول اکرم (ص) : خدا نیکوکار است و نیکوکاران را دوست دارد ، شما نیز .....باشید.

۲۰ ۱۶ ۶ ۱۵ ۶ ۹ ۱

--	--	--	--	--	--	--

